

Управління культури та охорони культурної спадщини
Черкаської обласної державної адміністрації

Комунальний заклад «Обласна універсальна
наукова бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Література про Черкаську область

за IV квартал 2023 року

Бібліографічний покажчик

Черкаси 2024

УДК 016:908] (477.46)
Л64

Укладачка   В. В. Калюжко

Редакторка   О. І. Дяглюк

Л 64   **Література про Черкаську область** за IV квартал 2023 року : бібліогр. покажч. / Упр. культури та охорони культур. спадщини Черкас. облдержадмін., Комун. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас. облради ; [уклад. В. В. Калюжко]. – Черкаси : ОУНБ ім. Тараса Шевченка, 2023. – 31 с.

Покажчик «Література про Черкаську область» виходить щоквартально. Включає описи краєзнавчих книг та найважливіших статей із періодичних видань.

Видання призначене для бібліотечних працівників, краєзнавців, педагогів, студентів.

УДК 016:908] (477.46)

© Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка», 2024

Від укладача

Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка видає поточний бібліографічний покажчик «Література про Черкаську область» із 1959 року.

Він виходить випусками щоквартально. Включає описи книг та найважливіших статей із періодичних видань. Вони систематизовані за розділами, які відображають основні питання краєзнавства.

У межах розділів література подана в логічній послідовності, частково анотована.

Бібліографічний покажчик розрахований на бібліотечних працівників, краєзнавців, педагогів, студентів.

КРАЄЗНАВСТВО. ПАМ'ЯТКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ, ПАМ'ЯТНІ МІСЦЯ КРАЮ. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ЗАПОВІДНИКИ

442. Діденко, Я. Анджей Подберезький – дослідник історико-культурної спадщини Чигиринщини : [поляк, відомий як секр. Міхала Грабовського, представника «української школи» в польськоком. літ.] / Яніна Діденко // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 87–92.

443. Деркач, Р. Краєзнавча діяльність А. І. Перепелиці : [працює в Чигирин. археолог. музеї, жителька м. Чигирин Чигирин. ТГ Черкас. р-ну] / Руслан Деркач, Ірина Яковенко // Персоналістичний вимір історії Черкащини: матеріали Другої регіон. іст.-краєзнавчої конф... (Черкаси, 15 берез. 2023 р.) / Черкас. держ. технол. ун-т, Нац. спілка краєзнавців України [та ін.] ; [упоряд. В. М. Лазуренко та ін.]. – Черкаси, 2023. – С. 420–423.

444. Степенькіна, П. Андрій Фещенко – один з організаторів краєзнавчого руху на Корсунщині / Парасковія Степенькіна // Персоналістичний вимір історії Черкащини: матеріали Другої регіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (Черкаси, 15 берез. 2023 р.) / Черкас. держ. технол. ун-т, Нац. спілка краєзнавців України [та ін.] ; [упоряд. В.М. Лазуренко та ін.]. – Черкаси, 2023. – С. 411–415.

* * *

445. У Черкасах відкрили меморіальну дошку Василю Страшевичу : [заслуж. працівник фіз. культури та спорту України, журналіст, краєзнавець, колиш. житель м. Черкаси] // Черкас. край. – 2023. – 1 листоп. (№ 44). – С. 3.

446. Полуботка, Шухевича і Скоропадського : [депутати підтримали нові назви вулиць у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 29 листоп. (№ 48). – С. 4.

447. Вітряку на Звенигородщині повернули «крила» : [у с. Шевченкове Шевченків. ТГ Звенигород. р-ну] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 8 листоп. (№ 44/45). – С. 1. : фот.

АРХЕОЛОГІЯ. ЕТНОГРАФІЯ

448. Юлкіна, Є. Українське весілля села Стецівка Чигиринської ТГ від 60-х років ХХ ст. і до сьогодення : [Черкас. р-н.] / Єлизавета Юлкіна, Олег Кравченко // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 382–388. : фот. – Бібліогр. : с. 388.

449. Гладковська, А. Автентична народна кухня стародавнього Суботова : [село в Чигирин. ТГ Черкас. р-ну] / Ангеліна Гладковська, Олег Кравченко // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 335–338. – Бібліогр. : 338.

450. Юлкіна, Л. Традиційна обрядовість Чигиринщини. Проводи в армію / Людмила Юлкіна // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 235–242. : фот.

ІСТОРІЯ

451. Мельниченко, Василь Миколайович. Моя Черкащина. Історія рідного краю від найдавніших часів до сучасності : навч.-метод. посіб. Для вчителів закл. заг. серед. освіти Черкас. обл. : 70-річчю утворення Черкас. обл. присвяч. / Василь Мельниченко. – Черкаси : Вертикаль, 2023. – 371 с. – Бібліогр. : с. 363–370.

452. Ветров, О. Старе русло Дніпра і острів русів: міфи і реальність / Олександр Ветров // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 57–67. – Бібліогр. : с. 65–67.

453. Брель, О. З історії частування в домі гетьмана Богдана Хмельницького / Ольга Брель // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси,

2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 69–73. – Бібліогр. : с. 73.

454. Ветров, О. Таємниці спаленого хутора Буда: розкриття «білих плям» історії. Погляд із XXI ст. через призму першоджерел і усноїсторичних свідчень (комплексне, документальне дослідження) / Олександр Ветров // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 142–160. – Бібліогр. : с. 159–160.

455. Ластовський, В. Унікальний документ з історії повстанського руху на Чигиринщині 1921 року / Валерій Ластовський // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 124–133.

456. Мицик, Ю. З невідомих джерел до історії чигиринського походу 1677 р. / Юрій Мицик // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 30–35.

457. Як працювало селянське підпілля на Черкащині під час голодомору : [з архівів Черкас. обл. краєзнавчого музею у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 6 груд. (№ 48/49). – С. 4. : фот.

458. Солодовніков, І. Ігнатій Зінкевич – видатна постать, борець за незалежність в роки української революції 1917–1921 на Чигиринщині : [уродженець с. Грушківка Кам'ян. ТГ Черкас. р-ну] / Ігор Солодовніков // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 133–138. – Бібліогр. : с. 138.

ІСТОРІЯ МІСТ І СІЛ ЧЕРКАЩИНИ

459. Перепилиця, Алла Іванівна. Варшавці: історія і сьогодення / Алла Перепилиця. – Черкаси : Вертикаль, 2023. – 415 с. , [40] с. іл. – Містить бібліогр.

Історія с. Вершавці Черкас. р-ну.

460. Ковганюк, Степан Петрович. На довгій ниві : повість-хронологія з влас. життя : (скорочено). Ч. 1 / С. П. Ковганюк. – Тальне : Перцьовий А. В., 2021. – 343 с. : іл.

Спогади письменника, уродженця с. Онопріївка Звенигород. р-ну.

461. Прядко, Олександр Олегович. Іркліїв : фортифікація козацького містечка / Олександр Прядко ; Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав». – Переяслав : [б. в.], 2023. – 75 с. : іл. – (Міста та фортеці Переяславщини ; вип. 2).

462. Прядко, Олександр Олегович. Золотоноша : історична топографія та фортифікація / Олександр Прядко ; [наук. ред. О. В. Колибенко] ; Нац. іст.-етногр. заповідник «Переяслав», Фонд М. Томенка «Рідна країна». – Переяслав [та ін.] : Рута, 2021. – 75 с. : іл. – (Міста та фортеці Переяславщини ; вип. 1). – Бібліогр. : с. 68–72. – Показч. назв насел. Пунктів і топонімів: с. 73. – Ім. показч. : с. 74.

463. Під млином знайшли кімнату мірошника : [у с. Шевченкове Шевченків. ТГ Звенигород. р-ну] // Черкас. край. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 3.

464. Прохач, Н. Дослідження життєвих історій остарбайтерів с. Новоселиця та с. Полуднівка Чигиринського району Черкаської області : [тепер Чигирин. ТГ Черкас. р-ну] / Надія Прохач // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 180–192. : фот.

465. Ільченко, К. Доля остарбайтерів з села Вершачі в роки Другої світової війни : [Чигирин. ТГ Черкас. р-ну] / Карина Ільченко // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 175–179.

466. Мицик, Ю. Два сюжети з історії Чигиринщини кінця XVII–XVIII ст. / Юрій Мицик // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 36–44.

467. Діденко, Я. Історико-культурна спадщина Чигиринщини та родина Косачів / Яніна Діденко // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав.

2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 93–100.

468. Юлкіна, Л. Життя обпалені війною: остарбайтери с. Стецівка та с. Галаганівка Чигиринського району : [тепер Чигирин. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] / Людмила Юлкіна // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 165–174. : фот.

469. Залюбовський, О. Недобудоване містечко Орбіта: минуле та перспектива : [Чигирин. ТГ Черкас. р-н] / Олег Залюбовський, Надія Прохач // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 393–398. : фот.

470. Шмиголь, С. Непрочитані листи остарбайтерів затоплених сіл Адамівка, Вітове, Рацеве, Калантаїв, Кожарки Чигиринського району Черкаської області / Світлана Шмиголь // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 199–211. : фот.

471. Мінська, О. Повоєнна відбудова народного господарства Чигиринщини (1944–1946 рр.) за матеріалами регіональної преси та усної історії / Оксана Мінська // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36.9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 260–272. – Бібліогр. : с. 270–272.

472. Мінська, О. Проблеми повоєнного відновлення житлового фонду в сільській місцевості Чигиринщини / Оксана Мінська // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 272 – 281. – Бібліогр. : с. 280–281.

473. Прохач, Н. Життєві історії остарбайтерів села Мельники Чигиринського району Черкаської області : [тепер Медведів. ТГ Черкас. р-ну] / Надія Прохач // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 212–225. : фот.

474. Павлова, С. Чигирин в переддень 400-ї річниці свого заснування (1908–1912 рр.) : [історія міста в Чигирин. ТГ Черкас. р-ну] / Світлана Павлова, Алла Перепелиця // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – Зб. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 112–123.

475. Верховна Рада підтримала встановлення меж міста Сміла : [Смілян. ТГ Черкас. р-н] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 15 листоп. (№ 46). – С. 7.

476. Шмиголь, Л. Листи з далекої Німеччини (листи остарбайтерів з Боровиці) : [село у Сагун. ТГ Черкас. р-ну] / Любов Шмиголь // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – С. 192–198. – Бібліогр. : с. 197–198.

477. Краєзнавчий календар Золотоніщини : ювілей, 2023 р. / Золотоніська райдержадмін., Золотоніська район. орг. Нац. спілки краєзнавців України ; [авт.-упоряд. Г. М. Голиш]. – Черкаси : Вертикаль, 2023. – 23 с. – Бібліогр.: с. 23.

Довідка про історію і сьогодення Золотоніс. р-ну та календар ювілейних дат цього краю.

478. На Чигиринщині відновили криницю Івана Сірка // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 25 жовт. (№ 42/43). – С. 7. : фот.

479. Крамар, В. В. Пам'ять роду : копіюватські Крамари XVIII–XXI ст. Предки та нащадки / Віктор Крамар ; [упоряд. В. В. Крамар; ред. Л. С. Пащук]. – Луцьк : Мажула Ю. М., 2023. – 273 с. : іл.

Родовід В. В. Крамара, уродженця с. Копіювата Уман. р-ну. З історії села.

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНІ, ІСТОРИЧНІ ТА ВІЙСЬКОВІ ДІЯЧІ, ІМЕНА ЯКИХ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ КРАЄМ

480. Шатайло, О. Андрій Вовк: урядовець УНР з бойовим минулим : [уродженець с. Деньги Золотоніс. ТГ Золотоніс. р-ну] / Олег Шатайло // Козац. край. – 2023. – Жовт. (№ 127). – С. 6.

481. Імена України : Біограф. щорічник, 2001 / УАННП, Ін-т гуманітар. дослідж. ; [уклад. Л. Г. Андрієнко та ін.] ; редкол. : Ю. О. Храмов (голов. ред.) та ін. – Київ : Фенікс, 2002. – 676 с. : іл.

Біографічні довідки провідних діячів галузі суспільно-політичного, духовного, економічного та господарського життя Черкаської області. Список персоналій – с. 661–676.

ПРИРОДА. ЕКОЛОГІЯ

482. Морару, В. Н. Розробка конкурентноспроможних бурових розчинів для горизонтального спрямованого буріння на основі бентоніту Черкаського родовища / Морару В. Н. // Енерготехнології та ресурсозбереження. – 2022. – № 3. – С. 70–85. – Бібліогр. : с. 82–83.

483. Соколовська, Л. Птах родом із Америки уперше з'явився в Черкасах : [Черкас. р-ну Черкас. обл.] / Лариса Соколовська // Черкас. край. – 2023. – 13 груд. (№ 50). – С. 2. : фот.

484. В центрі Черкас росте «пряникове дерево» : [Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 6 груд. (№ 48/49). – С. 1. : фот.

485. Степенькіна, Парасковія Яківна. Незакінчена історія старовинного парку / Парасковія Степенькіна. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2021. – 141 с. : іл. – (Дивовижі Черкащини). – Бібліогр.: с. 135–140.

Історія Корсунь-Шевченківського парку.

486. Руцак, Д. Дніпро... Мить і вічність / Дмитро Руцак // Гаптар В. Ріка любові і печалі. – Черкаси, 2010. – С. 6–16.

Сільське господарство

487. Васильченки. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2020. – 410 с. : іл.

488. Козоріз, Віктор Петрович. Добрий господар : докум. нарис з історії колгоспу «Гвардія» та його голови В. А. Козачка, с. Великий Хутір / Віктор Козоріз ; [ред. Л. П. Козоріз]. – Вінниця : Кушнір Ю. В., 2023. – 117 с. : іл.

489. Голиш, Г. Пам'яті Володимира Шаповала : [аграрія, уродженця с. Старосілля Мліїв. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.]

/ Григорій Голиш, Анатолій Марченко // Черкас. край. – 2023. – 29 листоп. (№ 48). – С. 2. : фот.

490. Войченко, С. Сергій Войченко: «Хто потребує, тому допомагаємо всім, чим можемо» : [діяльність КСП «Родниківка» у с. Родниківка Палан. ТГ Уман. р-ну] : розмова з керівником підприємства Сергієм Войченко / Інтерв'ю вів Василь Марченко // Черкас. край. – 2023. – 8 листоп. (№ 45). – С. 5.

491. Марченко, В. Юрій Ляшенко: «Війна не лише на фронті, а й на фермі та в полі» : [діяльн. СПОП «Відродження» м. Шпола Шполян. ТГ Звенигород. р-ну] / Василь Марченко // Черкас. край. – 2023. – 25 жовт. (№ 43). – С. 5 : фот.

492. Марченко, В. Людям приємно, що до них ставляться з шаную і розумінням : [діяльн. корпор. «Украгротех» м. Христинівка Христинів. ТГ Уман. р-ну] / Василь Марченко // Черкас. край. – 2023. – 18 жовт. (№ 42). – С. 5. : фот.

493. Кузнець, Т. Буряківництво на землях Українського повіту наприкінці ХІХ–на початку ХХ ст. за нововиявленими джерелами / Тетяна Кузнець // Укр. селянин. – 2022. – Вип. 27. – С. 25–30.

494. Молоко екстракласу з сучасної доїльної зали : [діяльність СТОВ «Ломовате» с. Сагунівка Сагунів. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Черкас. край. – 2023. – 20 груд. (№ 51). – С. 1. : фот.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

495. Черкаську дитячу лікарню приєднали до третьої міської : [у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 27 груд. (№ 52). – С. 4.

496. Медик із Черкас отримав медаль імені Амосова : [кардіолог Олег Журба, житель м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 13 груд. (№ 50). – С. 7.

497. Головна лікарка Черкаського кардіологічного центру отримала медаль : [Світлана Журба, жителька м. Черкаси] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 7.

498. Горенич, О. Медична допомога у сільській місцевості Чигиринщини: генеза, розбудова, сучасні реалії / Оксана Горенич // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-

краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 398–429. : фот.

499. Медики на мопедах: на Черкащині сільська фельдшерка їздить до пацієнтів електроскутером : [Світлана Остроушко, жителька с. Городашівка Тальнів ТГ Звенигород. р-ну] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 11 жовт. (№ 41). – С. 7. : фот.

500. Пішов із життя відомий черкаський хірург : [Олександр Богуславський, заслуж. лікар України, колиш. житель м. Черкаси] // Черкас. край. – 2023. – 8 листоп. (№ 45). – С. 3.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

501. Команда міського голови системно працює над розвитком фізкультури і спорту : [у м. Черкаси] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 8 листоп. (№ 44/45). – С. 3. : фот.

502. Даниленко, С. На кубку України UPC 2023 «Черкаські богатирі» здобули 21 нагороду : [спорт. клуб у м. Черкаси] / Сергій Даниленко // Черкас. край. – 2023. – 18 жовт. (№ 42). – С. 4. : фот.

503. Черкаські богатирі взяли участь у кубку України UPC 2023 : [спортсмени з м. Черкаси] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 18 жовт. (№ 42). – С. 9. : фот.

504. Черкаські богатирі взяли участь у благодійному турнірі на підтримку ЗСУ : [спорт. клуб у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 29 груд. (№ 51). – С. 9. : фот.

505. Гімнасти з Черкас отримали ліцензію на Олімпійські ігри : [спортсмени Ілля Ковтун і Назар Чепурний, жителі м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 1.

506. Нікітенко, Л. Сміла сила юніорів : юні Черкащани здобули 12 призових місць на міжнарод. турнірі з таеквондо / Людмила Нікітенко // Україна молода. – 2023. – 1 листоп. (№ 44). – С. 3.

РЕЛІГІЯ

507. Ук, Р. Монастирі Чигиринщини – духовні осередки українського народу / Ростислав Ук // Чигиринщина в історії України : матеріали

Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої кон. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 52–57.

508. Перепелиця, А. Сакральні споруди с. Вершаць (Чигиринщина) (перша половина XVIII–початок XXI ст.) : [Чигирин. ТГ Черкас. р-ну] / Алла Перепелиця // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 282–297.

509. «Варвара кличе до спасіння людської душі» : [мироточить ікона великомучениці Варвари у храмі м. Черкаси] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 15 листоп. (№ 46). – С. 10.

510. Сакара, Д. Внесок Надії Василівни Кукси в дослідження історії церкви пророка Іллі в Суботіві / Денис Сакара // Персоналістичний вимір історії Черкащини: матеріали Другої регіон. іст.-краєзнавчої конф..., (Черкаси, 15 берез. 2023 р.) / Черкас. держ. технол. ун-т, Нац. спілка краєзнавців України [та ін.] ; [упоряд. В. М. Лазуренко та ін.]. – Черкаси, 2023. – С. 415–419.

511. Кукса, Н. Нотатки до життєпису о. Кирила Шараєвського – настоятеля храму Святого пророка Іллі в Суботіві : [колиш. житель м. Черкаси] / Надія Кукса // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 101–112.

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ ОБЛАСТІ. МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

512. Марченко, В. «Охматівська Січ» привітала на Покрову фронтовиків : [громад. орг. з м. Жашків Жашків. ТГ Уман. р-ну] / Василь Марченко // Черкас. край. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 5. : фот.

513. Присяжнюк, Ю. День Українського козацтва святкуємо 1 жовтня / Юрій Присяжнюк // Черкас. край. – 2023. – 27 верес. (№ 39). – С. 3-4.

ДЕРЖАВНА ВЛАДА Й УПРАВЛІННЯ

514. Громада на Черкащині отримала авто для маломобільних людей : [Уман. ТГ Уман. р-ну] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 18 жовт. (№ 42). – С. 10.

515. Мельниченко, В. Революція Гідності // Мельниченко В. Моя Черкащина. Історія рідного краю від найдавніших часів до сучасності : навч.-метод. посіб. для вчителів закладів загал. серед. освіти Черкас. обл. – Черкаси, 2023. – С. 327–335.

516. Мельниченко, В. Помаранчева революція // Мельниченко В. Моя Черкащина. Історія рідного краю від найдавніших часів до сучасності : навч. метод. посіб. для вчителів закладів загал. серед. освіти Черкас. обл. – Черкаси, 2023. – С. 323–327.

Черкащина в умовах російсько-української війни

517. Мельниченко, В. Російсько-українська війна // Мельниченко В. Моя Черкащина. Історія рідного краю від найдавніших часів до сучасності : навч.-метод. посіб. для вчителів закладів загал. серед. освіти Черкас. обл. – Черкаси, 2023. – С. 335–343.

518. Черкаси увійшли у трійку міст України, що переказали на потреби ЗСУ найбільше коштів // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 8 листоп. (№ 44/45). – С. 1. : фот.

519. Ворог влучив у готель на ринку в Черкасах // Черкас. край. – 2023. – 27 верес. (№ 39). – С. 2.

520. Руйнування готелю в Черкасах. На які виплати можуть розраховувати черкащани? : [у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 6 груд. (№ 49). – С. 4. : фот.

521. Стригун, Ю. Ракетний удар по Умані і Черкасах та небачена повинь: як Черкащина прожила 2023 рік / Стригун Юрій // Вечірні Черкаси. – 2023. – 27 груд. (№ 52). – С. 3. : фот.

522. Уманщина в ніч на Покрову зазнала ворожого удару : [м. Умань Уман. ТГ Уман. р-н] // Черкас. край. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 1. : фот.

523. До закінчення війни заборонили російську музику, книжки, виставки та художні вироби : [у м. Черкаси Черкас. р-ну] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 11 жовт. (№ 40/41). – С. 3.

524. Черкаський поліціант пробіг 42 кілометри : [Андрій Ющенко, житель м. Черкаси] // Черкас. край. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 2.

* * *

525. «Був вимогливим до себе і до людей»: історії трьох полеглих захисників із Черкащини : [військ. Богдан Гончар, Максим Полтавець, Микола Гаврилук, колиш. жителі Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 13 груд. (№ 50). – С. 10. : фот.

526. «Завжди казав, що все буде добре»: історії трьох полеглих захисників із Черкащини : [військ. Сергій Самійленко, Юрій Назаренко, Олексій Солоданюк, колиш. жителі Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 20 груд. (№ 51). – С. 10. : фот.

527. «Завжди перший, завжди за справедливість»: історія трьох полеглих захисників із Черкащини : [Віктор Тьопенко, Анатолій Смолінський, Богдан Зінченко, колиш. жителі Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 11 жовт. (№ 41). – с. 10. : фот.

528. Кривошея, М. Дронов Сергій – Герой операції Об'єднаних сил на сході України : [уродженець м. Чигирин Чигирин. ТГ Черкас. р-ну] / Маргарита Кривошея, Ганна Дяченко // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 453–457. – Бібліогр. : с. 457.

529. «Любив життя, свою сім'ю та рідну Україну»: історії трьох полеглих захисників із Черкащини : [Андрій Федоренко, Ростислав Логвіненко, Олександр Сердюк] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 22 листоп. (№ 47). – С. 10. : фот.

530. «Він завжди говорив: «Хто як не я?»: історії трьох полеглих захисників із Черкащини : [Максим Співак, Сергій Смілянець, Максим Халимоненко, уродженці Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 8 листоп. (№ 45). – С. 10.

531. «Із перших днів повномасштабної війни був на передових позиціях»: історія трьох полеглих захисників із Черкащини : [військ. Валерій Дрибас, Петро Степаненко, Дмитро

Порожній, уродженці Звенигород. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 6 груд. (№ 49). – С. 10. : фот.

532. На фронті загинув канівець, кавалер ордена «Золотий хрест» : [Леонід Іщенко, колиш. житель м. Канів Канів. р-ну] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 22 листоп. (№ 47). – С. 10.

* * *

533. Захищає Україну з весни 2022 року: військового з Черкащини відзначили «Золотим Хрестом» : [Сергій Нікітенко, уродженець смт Чорнобай Чорнобаїв. ТГ Золотоніс. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 20 груд. (№ 51). – С. 10.

534. Залужний нагородив канівця «Золотим хрестом» : [Дмитро Жадан, військ., житель м. Канів Канів. ТГ Черкас. р-ну] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 15 листоп. (№ 46). – С. 10.

535. Військовослужбовець з Черкащини отримав нагороду від президента : [Олександр Гук, уродженець с. Сатанівка Монастирищен. ТГ Уман. р-ну] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 11 жовт. (№ 41). – С. 10. : фот.

536. Черкаський спецпризначенець отримав відзнаку : [Максим Дмитраш, житель м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 13 груд. (№ 50). – С. 10.

* * *

537. Андрій Стріхарський розповів про розвиток психологічної підтримки у Черкаській області : [комплекс заходів зі збереження ментального здоров'я населення під час війни у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну] // Шполян. вісті. – 2023. – 26 жовт. (№ 43). – С. 3.

538. Для ветеранів на Черкащині відкрили ІТ-курси : [компанія Ekreative у м. Черкаси] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 11 жовт. (№ 41). – С. 10.

539. Дівчата освоюють керування дронами : [у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Черкас. край. – 2023. – 20 груд. (№ 51). – С. 3.

540. Вівчарик, Н. Ігор Зайчук: «Я у Черкасах за 2-3 дні, думаю, бригаду зібрав би» : [військ., житель м. Черкаси] / Назарій Вівчарик // Вечірні Черкаси. – 2023. – 18 жовт. (№ 42). – С. 10. : фот.

541. Бондаренко взяв участь у благодійному заході до Дня Святого Миколая : [Стань Святим Миколаєм для поранених захисників у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 6 груд. (№ 48/49). – С. 3. : фот.

542. Летіть, «пташки» : [на допомогу ЗСУ з бюджету Черкащини спрямували 20 млн грн.] // Україна молода. – 2023. – 27 груд. (№ 52). – С. 3.

543. Від Черкащини захисникам спрямували новий транс допомоги // Вечірні Черкаси. – 2023. – 6 груд. (№ 49). – С. 2. : фот.

544. Горова, В. «Уся Україна – ЗСУ та волонтери, бо від кожного залежить наша Перемога»: в Черкасах пройшов форум «Український спротив: Черкащина» / Варвара Горова // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 11 жовт. (№ 40/41). – С. 4. : фот.

545. На позачерговій сесії депутати передали 4 автомобілі для ЗСУ : [у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 20 груд. (№ 50/51). – С. 3.

546. 44-й бригаді передали автомобіль від Анатолія Бондаренка : [голови міськ. ради м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 6 груд. (№ 48/49). – С. 2.

547. Від Черкащини для ЗСУ передали черговий транс допомоги // Вечірні Черкаси. – 2023. – 27 груд. (№ 51). – С. 2. : фот.

548. Освітняни передали допомогу для ЗСУ : [у м. Черкаси] // Черкас. край. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 3. : фот.

549. Черкаські школярі передали автівку військовим : [санаторна школа у м. Черкаси] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 18 жовт. (№ 42). – С. 10.

550. Студенти і викладачі ЧНУ щодня плетуть маскувальні сітки для військових : [у м. Черкаси] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 18 жовт. (№ 42). – С. 10.

551. У Шполі перші два пікапи затюнігували та відправили захисникам на фронт : [Шполян. ТГ Звенигород. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 13 груд. (№ 50). – С. 7.

552. Колектив обласної філармонії передав старлінк для однієї з бригад ЗСУ : [у м. Черкаси Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 6 груд. (№ 49). – С. 10.

553. Для ветеранів війни передали спецавто, яке придбали на кошти від благодійного матчу : [у м. Черкаси] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 8 листоп. (№ 44/45). – С. 3. : фот.

554. Нікітенко, Л. «Полум'яний» привіт москалям : [ВО «Черкащани» та благодійний фонд «МХП – громаді» передали для ЗСУ 200 дронів-камікадзе] / Людмила Нікітенко // Україна молода. – 2023. – 11 жовт. (№ 41). – С. 2.

555. Передали дрони захисникам, аби наблизити Перемогу : [форум у м. Черкаси] // Черкас. край. – 2023. – 11 жовт. (№ 41). – С. 4. : фот.

556. Медики обласного кардіоцентру купили військовим два дрони : [у м. Черкаси] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 25 жовт. (№ 43). – С. 10.

557. Бабуся із Звенигородщини щедро донатить на ЗСУ : [Лідія Макарівна, жителька с-ща Лисянка Лисян. ТГ Звенигород. р-ну] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 25 жовт. (№ 42/43). – С. 1.

558. Легендарний дядя Гриша з Херсона приїхав до Черкас : [волонтер Григорій Янченко, житель м. Херсон Херсонського р-ну Херсонської обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 6 груд. (№ 48/49). – С. 4. : фот.

* * *

559. Понад 30 волонтерів та благодійників Черкас отримали нагороди : [у Черкас. р-ні Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 27 груд. (№ 52). – С. 4.

560. Військові вручили Аріаку Мкртчяну «сувенірну» гільзу : [у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 6 груд. (№ 48/49). – С. 1. : фот.

561. Завдяки Араїку Мкртчяну в Черкасах запрацювала резиденція Святого Миколая : [в Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 20 груд. (№ 50/51). – С. 2. : фот.

562. Гаркава, М. На Площі Слави відкрили стелу пам'яті : [загиблим на війні у м. Черкаси] / Марина Гаркава // Вечірні Черкаси. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 4. : фот.

563. У парку «Перемога» в Черкасах відкрили виставку трофейної техніки // Черкас. край. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 8. : фот.

564. Моренко, Л. Герої ожили у виставковій залі : [м. Корсунь-Шевченківський Корсунь-Шевченків. ТГ Черкас. р-ну] / Людмила Моренко // Черкас. край. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 4. : фот.

565. У Європейському парку заклали платанову Алею Героїв : [у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 6 груд. (№ 48/49). – С. 2. : фот.

566. Вшанували й Героїв війни з росією : [відкриття пам'ятників полеглим учасникам російсько-україн. війни в урочищі Холодний Яр на Черкащині] // Черкас. край. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 3. : фот.

567. Рідні загиблих військових прикрасили алею туй іменними новорічними іграшками : [у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 20 груд. (№ 50/51). – С. 3. : фот.

568. «Герої України славою повиті»: в Умані відкрили меморіальний комплекс : [в Уман. ТГ Уман. р-ну Черкас. обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 6 груд. (№ 48/49). – С. 1. : фот.

569. Перспектива незламних : [у Черкас. худож. музеї презентували вист. незламних захисників із Черкащини] // Україна молода. – 2023. – 27 груд. (№ 52). – С. 13.

570. Соколовська, Л. Незламні випромінюють внутрішню силу : [вист. у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] / Лариса Соколовська // Черкас. край. – 2023. – 27 груд. (№ 52). – С. 1, 3. : фот.

571. Обереги «Батьківське серце» вручили дітям загиблих черкасців : [у м. Черкаси] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 8 листоп. (№ 44/45). – С. 3. : фот.

572. Кущі калини ростимуть у Звенигородці в пам'ять про Захисників : [Звенигород. ТГ Звенигород. р-ну Черкас. обл.] // Черкас. край. – 2023. – 22 листоп. (№ 47). – С. 8.

573. У центрі картини – військовий із Золотоніщини : [модель для відтворення картини «Запорожці пишуть листа турецькому султанові» став Роман Грибов, уродженець м. Золотоноша Золотоніс. ТГ Золотоніс. р-ну] // Черкас. край. – 2023. – 27 верес. (№ 39). – С. 2.

574. «Моя душа в полоні»: в Черкасах мітингували на підтримку «азовців» : [акція «Не мовчи!» в Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 20 груд. (№ 50/51). – С. 3. : фот.

575. Нікітенко, Л. «Поставити на ноги» : [у м. Корсунь-Шевченківський створили відділення для протезування та реабілітації військовослужбовців] / Людмила Нікітенко // Україна молода. – 2023. – 11 жовт. (№ 41). – С. 3.

576. Виконком погодив рішення про перейменування вулиці на честь Володимира Мукана : [вул. Сурікова в м. Черкаси на вул. Лейтенанта Мукана, журналіста, колиш. жителя м. Черкаси] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 15 листоп. (№ 46). – С. 4.

* * *

577. У дитсадку, що пустував 20 років, облаштували житло для переселенців : [у м. Черкаси] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 11 жовт. (№ 40/41). – С. 1. : фот.

578. Нардеп з Черкащини на передовій провів «ротацію святих Миколаїв» : [Сергій Рудик, житель Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 13 груд. (№ 50). – С. 10.

579. Чотириста вчителів пішли на фронт : [м. Черкаси] // Черкас. край. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 2. : фот.

580. Марченко, В. «Дизель-сервіс» витримав випробування четвертиною століття : [діяльність автосервісу в м. Ватутіне Ватутін. ТГ Звенигород. р-ну] / Василь Марченко // Черкас. край. – 2023. – 11 жовт. (№ 41). – С. 5. : фот.

НАУКА. ОСВІТА

581. Літературознавство. Фольклористика. Культурологія : зб. наук. пр. Вип. 33 / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Осередок Наук. т-ва Шевченка в Черкасах. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2019. – 225 с. – Містить бібліогр.

582. Коваленко Станіслав Олександрович : біобібліогр. покажч. / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Наук. б-ка ім. М. Максимовича ; [уклад. В. А. Завгородня ; наук. ред. Г. М. Голиш]. – Черкаси : Вертикаль, 2023. – 63 с. – (Серія «Бібліографія вчених Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького» ; вип. 30). – Ім. покажч.: с. 59–60.

583. Програма навчального курсу «Моя Черкащина» для учнів 7–10 класів закладів загальної середньої освіти / Упр. освіти і науки Черкас. облдержадмін., Комунал. навч. закл. «Черкас. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників Черкас. облради» [та ін.] ; [авт.-уклад. Мельниченко В. М. та ін.]. – Черкаси : Вертикаль, 2023. – 59 с.

584. Данилевський, В. В. Регіональна система освіти в контексті сучасних вимог: здобутки та завдання розвитку [Черкас. обл.] / В. В. Данилевський // Пед. вісн. – 2023. – № 3. – С. 2–4.

585. Черкаська медична академія – флагман вищої медичної освіти // Рідна школа. – 2022. – № 1/6. – С. 54–56.

586. Мієрська, Б. Історія Чигиринської дитячої музичної школи в контексті культурного процесу рідного краю : [Чигирин. ТГ Черкас. р-н] / Богдана Мієрська // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – Зб. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 440–448. – Бібліогр.: с. 447–448.

587. Сергієнко, М. Історія Чигиринського НВК I–III ступенів № 3 / Максим Сергієнко // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – Зб. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 435–439. : фот.

588. Горова, В. У Смілянському коледжі створили мініптахофабрику для навчання студентів : [Черкас. р-н] / Варвара Горова // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 11 жовт. (№ 40/41). – С. 6. : фот.

589. Двом педагогам із Черкащини присудили премії Верховної Ради : [Людмила Доваль і Станіславу Кошолалу, жителям Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 27 груд. (№ 52). – С. 7.

590. Гаряча, С. А. Сторінками всеукраїнського конкурсу «Учитель року» : [2021 – 2023 рр.] / С. А. Гаряча // Педагог. вісн. – 2023. – № 4. – С. 2–3. – Бібліогр. : с. 3.

591. Теслюк, П. В. Психологічний зміст емоційних розладів педагогічних працівників в умовах сьогодення / П. В. Теслюк // Педагог. вісн. – 2023. - № 4. – С. 67–70. – Бібліогр.: с. 70.

592. Президент нагородив учительку зі Сміли : [Наталію Маценко, жительку м. Сміла Смілян ТГ Черкас. р-ну] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 1.

593. Черкаські школярі отримуватимуть щорічну стипендію // Вечірні Черкаси. – 2023. – 15 листоп. (№ 46). – С. 4.

594. Дзюбак, Р. М. Аналіз результатів III етапу всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів за 2023 рік : [Черкас. обл.] / Р. М. Дзюбак // Пед. вісн. – 2023. – № 3. – С. 5–12.

595. Учень черкаської гімназії переміг в інноваційному шоу в Хорватії : [Денис Громовий, житель м. Черкаси] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 11 жовт. (№ 41). – С. 10.

596. Дитячу музичну школу Черкас внесли до реєстру архітектурних пам'яток // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 8 листоп. (№ 44/45). – С. 1.

597. Моренко, Л. Вік молодості, мрій і дій : [ювіл. захід 100-річчя від дня заснування Корсунь-Шевченків. педаг. фах. коледжу ім. Т. Г. Шевченка у м. Корсунь-Шевченківський Корсунь-Шевченків. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] / Людмила Моренко // Черкас. край. – 2023. – 6 груд. (№ 49). – С. 3. : фот.

598. Університет ім. Б. Хмельницького отримав грант за програмою Еразмус + : [у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Вечірні Черкаси. – 2023. – 6 груд. (№ 49). – С. 7.

599. Поліщук, В. «Війна і література» : [тема міжнарод. наук. конф. в Черкас. націон. ун-ті ім. Б. Хмельницького у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ні Черкас. обл.] / Володимир Поліщук, Василь Пахаренко // Слово і час. – 2023. – № 4 – С. 113–115.

600. Яценко, І. П. Навчальні карти як інноваційний метод викладання навчального матеріалу / І. П. Яценко // Педагог. вісн. – 2023. – № 4. – С. 42–44. – Бібліогр. : с. 44.

601. Кецкало, Н. М. Сталий розвиток дошкільників через туристичну діяльність / Н. М. Кецкало // Педагог. вісн. – 2023. - № 4. – С. 48–51. – Бібліогр. : с. 51.

602. Фурса, І. О. «Роль музейної педагогіки у формуванні громадянської освіти старших дошкільників» / І. О. Фурса // Педагог. вісн. – 2023. – № 4. – С. 63–66. – Бібліогр. : с. 66.

603. Дон, А. П. Як допомогти дитині подолати стрес в тривожний час : [розроб. психолога з Бабан. ТГ Уман. р-ну Черкас. обл.] / А. П. Дон // Педагог. вісн. – 2023. – № 4. – С. 70–71. – Бібліогр. : с. 71.

604. Томенко, Н. В. Практичні аспекти використання паличок Джорджа Коїзенера : [розв. математичних уявлень у дітей дошк. віку в Черкас. обл.] / Н. В. Томенко // Педагог. вісн. – 2023. – № 4. – С. 19–22. – Бібліогр. : с. 22.

605. Толочна, О. І. Цікаве із життя математики: розробка stem-проекту для учнів середнього шкільного віку : [розробка учителя із Чорнобаїв. ТГ Черкас. обл.] / О. І. Толочна // Педагог. вісн. – 2023. – № 4. – С. 16–18. – Бібліогр. : с. 18.

606. Артеменко, Т. Б. Соціально-емоційне навчання педагогів у контексті компенсації освітніх втрат : [освіта в період війни в Черкас. обл.] / Т. Б. Артеменко // Педагог. вісн. – 2023. – № 4. – С. 10–13. – Бібліогр.: с. 13.

607. Вейлерт, Ю. К. Застосування інтерактивних технологій у процесі навчання дітей з особливими освітніми потребами / Ю. К. Вейлерт // Педагог. вісн. – 2023. – № 4. – С. 8–10. – Бібліогр. : с. 10.

Діячі освіти й науки, імена яких пов'язані з краєм

608. Крамар, О. До 100-річчя від дня народження історика-краєзнавця М. І. Сікорського : [уродженця м. Чигирин Чигирин. ТГ Черкас. р-ну] / Оксана Крамар // Наука і суспільство. – 2022. – Жовт. (№ 10). – С. 56–58.

609. Голиш, Г. Данина пам'яті знаному українцю : [Злобинець М. О., письменник, уродженець м. Золотоноша Золотоніс. ТГ Золотоніс. р-ну Черкас. обл.] / Григорій Голиш // Черкас. край. – 2023. – 29 листоп. (№ 48). – С. 8. : фот.

610. Галушка, М. Перша в Україні жінка-програмістка : [Катерина Ющенко, уродженка м. Чигирин] / Меланія Галушка // Історія +. – 2023. – Жовт. (№ 10). – С. 4–5.

КУЛЬТУРА

611. Бібліотека – для школярів і колег тергромад : [обл. б-ка для дітей у м. Черкаси] // Черкас. край. – 2023. – 25 жовт. (№ 43). – С. 8. : фот.

612. Коцуренко, О. Бібліотекарі Чигиринщини: Лазуренко Євдокія Панасівна : [жителька с. Суботів Чигирин. ТГ Черкас. р-ну] / Коцуренко Оксана // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 357–375. – Бібліогр. : с. 375.

Засоби масової інформації

613. Мельниченко В. Газетна періодика Черкащини доби Української революції 1917–1921 рр. / Василь Мельниченко // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – 36. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 44–48.

614. Калиновська, Т. Поміж реалій та ілюзій : [презентація кн. засл. ж-стки Катерини Таран, колиш. жительки м. Черкаси] / Тетяна Калиновська // Черкас. край. – 2023. – 11 жовт. (№ 41). – С. 8. : фот.

615. Колишньому редактору «Черкаського краю» Володимирі Головоковському – 75! : [ж-ст, уродженець смт Катеринопіль Катеринопол. ТГ Звенигород. р-ну] // Черкас. край. – 2023. – 11 жовт. (№ 41). – С. 2. : фот.

616. У журналістиці – 55 років : [Людмила Моренко, жителька м. Корсунь-Шевченківський Корсунь-Шевченків. ТГ Черкас. р-ну] // Черкас. край. – 2023. – 1 листоп. (№ 44). – С. 2. : фот.

617. Йосип Оленчук святкує поважний ювілей : [журналіст, житель с-ща Маньківка Маньків. ТГ Уман. ТГ Черкас. обл.] // Черкас. край. – 2023. – 15 листоп. (№ 46). – С. 2. : фот.

618. Журналіст. Воїн. Волонтер : [Сергій Халупінський, уродженець м. Черкаси] // Черкас. край. – 2023. – 25 жовт. (№ 43). – С. 2. : фот.

619. Відійшов у вічність ветеран журналістики Андрій Глущенко : [уродженець с. Малий Бузуків Степанків. ТГ Черкас. р-ну] // Черкас. край. – 2023. – 1 листоп. (№ 44). – С. 1. : фот.

620. Пішов у засвіти відомий журналіст Микола Крамар : [уродженець с. Соколівка Жашків. ТГ Уман. р-ну Черкас. обл.] // Черкас. край. – 2023. – 15 листоп. (№ 46). – С. 2.

МИСТЕЦТВО. ЧЕРКАЩИНА У ТВОРАХ МИСТЕЦТВА

621. Дряпак, Д. «Її ляльки побачив увесь світ ...» : [мисткиня Оле-на Черноус, жителька м. Чигирин Чигирин. ТГ Черкас. р-ну] / Дарія Дряпак, Олег Кравченко // Чигиринщина в історії України : матеріали Дев'ятої міжрегіон. іст.-краєзнавчої конф. ... (26 трав. 2021 р.). – Черкаси, 2021. – Зб. 9 : Чигиринщина: 30 років Незалежності. – С. 376–382. – Бібліогр.: с. 382.

622. Соколовська, Л. Сільському оркестру в Старому Ковраї – 85 : [у селі Іркліїв. ТГ Золотоніс. р-ну Черкас. обл.] / Лариса Соколовська // Черкас. край. – 2023. – 20 груд. (№ 51). – С. 4. : фот.

623. Єфремова, Л. Народні пісні Центральної України: несподівана Черкащина / Єфремова Людмила // Матеріали до української етнології. – 2021. – Вип. 20. – С. 126–133. – Бібліогр. : с. 131–132.

624. Відомий байкер у фільмі «Довбуш» з'являється у вишиванці з Вірменії : [вишивала майстриня Олеся Теліженко, жителька м. Черкаси] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 11 жовт. (№ 40/41). – С. 8. : фот.

625. Натюрморти Олексія Фіщенка : [укр. худож.-графіка] // Наука і суспільство. – 2023. – № 5. – С. 62–63 : іл.

Діячі культури й мистецтва, імена яких пов'язані з краєм

626. Писанко, О. Я селянин, і все народне мені рідне, близьке... : [до 150-річчя від дня народж. худож. Фотія Красицького, уродженця с. Зелена Діброва Вільшан. ТГ Звенигород. р-ну Черкас. обл.] / Оксана Писанко // Наука і суспільство. – 2022. – Верес. (№ 9). – С. 41–43.

627. Чорна, С. У Переяславі відкрили пам'ятник «Батькові музеїв» [М. Сікорському] / Світлана Чорна // Голос України. – 2023. – 17 жовт. (№ 208). – С. 8 : фот.

628. Єсипенко, Д. Життя, поєднане з долею України : до 100-ліття з дня народж. народ. худож. Івана Гайдука / Дмитро Єсипенко // Наука і суспільство. – 2023. – № 5. – С. 29–40 : фот.

ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ

629. Бонь, Н. Мишка Ніка : [оповідання] / Наталія Бонь // Літ. Україна. – 2023. – 29 верес. (№ 17/18). – С. 13.

630. Брукс, Тетяна Олександрівна. Переможець : [роман] / Тетяна Брукс ; [післямова авт.]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2022. – 335 с.

Автор – жителька м. Черкаси.

631. Гетьман, Микола Карпович. Омріяне дитинство / Микола Карпович Гетьман ; [худож. Д. Табурець]. – Київ : Зеленський В. Л., 2023. – 71 с : іл.

632. Грель, Тамара Володимирівна. Ластівочка прилетіла : тавтограми, акровірші, вірші, казки : для мол. і серед. шк. віку / Тамара Грель ; [худож. Ю. Кандич]. – Черкаси : Вертикаль, 2023. – 71 с. : іл.

633. Кикоть, В. Еклектика страху : (з майбут. книжки «Четверте коло: новели та есеї») / Валерій Кикоть // Літ. Україна. – 2023. – 29 верес. (№ 17/18). – С. 14.

634. Луценко, З. В. Свята Марійка : оповідання, роман у новелах / Зіна Луценко. – Харків : Фоліо, 2016. – 409 с.

Автор – жителька смт Цибулів Уман. р-ну.

635. Маснюк, Валерій Левкович. Московити, вашу матю... / Валерій Маснюк. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2023. – 27 с.

Вірші жителя м. Черкаси Валерія Маснюка.

636. Павленко, М. «Вмочили котки вербові лапки в воду» : (про збірку поезій Аліни Гончар «Пелехаті дощі») / Марина Павленко // Літ. Україна. – 2023. – 29 верес. (№ 17/18). – С. 13.

637. Поліщук, В. «Кишить війна й запроданці кишать...» : [тема російсько-української війни в укр. мілітарній ліриці] / Поліщук Володимир // Літ. Україна. – 2023. – 29 верес. (№ 17/18). – С. 1, 2–3.

638. Пономаренко, Б. Земля Шевченка; Мій Тясмин : [вірші] // Пономаренко Б. Ранкової роси намисто : [поезії, пісні, оповідання]. – Київ, 2013. – С. 12, 26–27.

639. Солончук, Л. Л. Поверне голуб до Ковчега : поезії / Людмила Солончук. – Умань : Візаві, 2021. – 302 с.

Книга містить вірші, присвячені с. Рогова Уман. р-ну.

640. Стеценко, С. Пейзажист : (уривок з роману) / Станіслав Стеценко // Літ. Україна. – 2023. – 29 верес. (№ 17/18). – С. 12.

641. Вінок і Віник : Літ. пародії [О. Стусенка, А. Горбівненка, І. Дубініна] // Літ. Україна. – 2023. – 29 верес. (№ 17/18). – С. 18–19.

642. Тараненко, Людмила Василівна. Любове моя спасенна... / Людмила Тараненко. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2021. – 87 с.

Поезії жительки м. Черкаси Людмили Тараненко.

643. Чупак, Т. Дружок : [оповідання] / Таміла Чупак // Літ. Україна. – 2023. – 29 верес. (№ 17/18). – С. 15.

644. Поезія : [добірка віршів черкащан: К. Вербівської, Г. Синьоок, В. Коваленко, О. Озірного, А. Горбівненка, Л. Тараненко] // Літ. Україна. – 2023. – 29 верес. (№ 17/18). – С. 16–17.

Письменники, імена яких пов'язані з краєм

645. Клич калини : [поезія, проза] / Упр. у справах сім'ї, молоді та спорту Черкас. облдержадмін. ; [передм. Г. Клименко]. – Черкаси : Інтроліга TOP, 2023. – 139 с.

646. Кобець, О. Напередодні. Записки полоненого : повість / Олекса Кобець // Всесвіт. – 2023. – № 5/8. – С. 77–296.

647. Ковганюк, Степан Петрович. На довгій ниві : повість-хронологія з влас. життя : (скорочено). Ч. 2 / С. П. Ковганюк. – Тальне : Перцьовий А. В., 2021. – 259 с. : іл.

Спогади письменника, уродженця с. Онопріївка Звенигород. р-ну.

648. Ковганюк, Степан Петрович. На довгій ниві : повість-хронологія з влас. життя : (скорочено). Ч. 1 / С. П. Ковганюк. – Тальне : Перцьовий А. В., 2021. – 343 с. : іл.

Спогади письменника, уродженця с. Онопріївка Звенигород. р-ну.

649. Самойленко, Анатолій Павлович. Негаснуча зоря Тараса : поезія, проза : до 200-річчя від дня народж. Т. Г. Шевченка / Анатолій

Самойленко ; [передм. Л. Горлача]. – Київ : Майстер кн., 2014. – 303 с. : іл., ноти.

Автор – уродженець с. Моринці Звенигород. р-ну.

650. Самойленко, Анатолій Павлович. Обрії родинного поля : (поезія, проза) / Анатолій Самойленко. – Київ : Майстер кн., 2016. – 220, [2] с. : іл.

651. Скрипник, Микола. Зоряний вітер : [поезія] / Микола Скрипник ; [передм. Л. Дяченко-Лисенко]. – Черкаси : Інтроліга TOP, 2015. – 127 с.

652. Петровський, Леонід Євгенович. Окрушини долі / Леонід Петровський ; [передм. авт.]. – Житомир : Рута, 2021. – 491 с.

653. Пономаренко, Борис Йосипович. Полігон : повісті / Борис Пономаренко ; [передм. В. В. Женченка]. – Київ : Жнець, 2021. – 317, [1] с. : іл.

Автор – уродженець с. Хацьки Черкас. р-ну.

654. Тереніна, О. В обороні слова, обороні нації : [до 120-річного ювілею письменника Микити Шумила, уродженця с. Михайлівка Канів. ТГ Черкас. р-ну] / Ольга Тетеріна, Сергій Тримбач // Укр. літ. газета. – 2023. – 9 жовт. (№ 7). – С. 8–9, 32.

655. Ельжбета Босняцька : [польська поетеса і драматургиня, уродженка с. Ребедилівка Черкас. р-ну. Поезія] // Літ. Україна. – 2023. – 29 верес. (№ 17/18). – С. 20.

Тарас Шевченко

656. Самойленко, А. П. З історії пам'ятника Тарасу Шевченку в Моринцях / Анатолій Самойленко // Самойленко А. П. Негаснуча зоря Тараса : поезія, проза. – Київ, 2014. – С. 72–83.

657. Нікітенко, Л. Буча, Канів і СКУ : Біля Чернечої гори заклали капсулу майбутнього «Храму серця» / Людмила Нікітенко // Україна молода. – 2023. – 4 жовт. (№ 40). – С. 2.

658. Як змінювались сходи на Чернечу гору : [у м. Канів. Канів. ТГ Черкас. р-ну] // Нова молодь Черкащини. – 2023. – 8 листоп. (№ 44/45). – С. 7.

659. Поліщук, В. Федося Кошиць і перше сватання Тараса Шевченка (за творами літературної шевченкіани) / Володимир Поліщук // Слово і час. – 2023. – № 2. – С. 3–17. – Бібліогр.: с. 15–16.

Василь Симоненко

660. Книга-воїн Василя Симоненка : [презентація кн. «Молитва» у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Черкас. край. – 2023. – 29 груд. (№ 51). – С. 4. : фот.

661. Стали відомі лауреати Симоненківської премії 2023 року : [у м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] // Черкас. край. – 2023. – 6 груд. (№ 49). – С. 1. : фот.

662. Сердюк-Баран, Любов Степанівна. Літопис Щербанівського роду, роду В. А. Симоненка / Любов Сердюк-Баран ; [ред. Г. Я. Шквар]. – Черкаси : Відлуння-Плюс, 2003. – 63 с. : іл.

663. Мокрик, Р. Справа Василя Симоненка // Мокрик Р. Бунт проти імперії: українські шістдесятники. – Вид. 5-те. – Київ, 2023 – С. 316–340.

664. Соколовська, Л. У музеї Василя Симоненка представлено його всевидючий портрет : [поет, колиш. житель м. Черкаси Черкас. ТГ Черкас. р-ну Черкас. обл.] / Лариса Соколовська // Черкас. край. – 2023. – 13 груд. (№ 50). – С. 1. : фот.

Зміст

Від укладача.....	3
Краєзнавство. Пам'ятки історії та культури, пам'ятні місця краю. Історико-культурні заповідники.....	4
Археологія. Етнографія.....	5
Історія.....	5
Історія міст і сіл.....	6
Громадсько-політичні, історичні та військові діячі, імена яких пов'язані з краєм.....	9
Природа. Екологія.....	10
Сільське господарство.....	10
Охорона здоров'я.....	11
Фізична культура і спорт.....	12
Релігія.....	12
Суспільно-політичне життя області. Міжнародні зв'язки.....	13
Державна влада й управління.....	14
Черкащина в умовах російсько-української війни.....	14
Наука. Освіта.....	20
Діячі освіти й науки, імена яких пов'язані з краєм.....	23
Культура.....	24
Засоби масової інформації.....	24
Мистецтво.....	25
Діячі культури та мистецтва, імена яких пов'язані з краєм.....	25
Літературне життя.....	26
Письменники, імена яких пов'язані з краєм.....	27
Тарас Шевченко.....	28
Василь Симоненко.....	29

Бібліографічне видання

**ЛІТЕРАТУРА ПРО ЧЕРКАСЬКУ ОБЛАСТЬ
ЗА IV КВАРТАЛ 2023 РОКУ**

Бібліографічний покажчик

Укладачка

Калюжко Вікторія Василівна

Відповідальна за випуск ***Л. Д. Дядик***

Редагування О. І. Дяглюк
Комп'ютерне опрацювання І. П. Білоус

Формат 60x84/16

Видавець і виготовлювач
Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка»,
вул. Байди-Вишневецького, 8, м. Черкаси, 18001

Підписано до друку 21.02.2024. Тир. 35. Ксерокс ОУНБ імені Тараса Шевченка